

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

Kynologická služba jako ostatní složka IZS

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. et Mgr. Miloš Fiala, Ph.D.

Vypracoval:

Petr Korecký

Praha 2011

Abstrakt

Název: Kynologická služba jako ostatní složka IZS

Cíle: Cílem bakalářské práce je vytvořit přehled o činnosti profesionálních a dobrovolných kynologů spolupracujících se složkami integrovaného záchranného systému. Objasnit náplň jednotlivých složek a uvést, jakou měrou přispívají nebo jsou zapojeny, dále podmínky, které musejí splňovat, aby mohly být využity.

Metody: Byla použita metoda sběru dat – shromáždění informací z dostupných pramenů. Dále byla použita metoda rešerše – vyhledávání informací z dostupných pramenů, jejich studium a soupis těchto informací jako výsledku.

Výsledky: Byl vytvořen přehled složek a organizací, které se kynologií zabývají, jakou měrou jsou využívány, jaké podmínky musejí splňovat, aby mohli být nasazeni v rámci zásahu IZS.

Klíčová slova: záchrana, kynologie, pes, psůvůd, vyhledávání osob

Abstract

Title: Canine service as the other component of the IZS

Objectives: The aim of thesis is a summary of the activities of professional and volunteer cynologists cooperating with the components of the integrated rescue system. Clarify the content of individual components and indicate how much they contribute or are involved, the terms and conditions to be met in order to be used.

Methods: Was used method of collecting data - gathering information from available sources. Further research method was used - searching for information from available sources, study them and list this information as a result.

Results: It was created by an overview of the components and organizations engaged in cynology what extent they are used, what conditions they must meet in order to be deployed within the IZS intervention.

Keywords: rescue, cynology, dog, handler, search by person

Touto cestou bych chtěl upřímně poděkovat Ing. et Mgr. Milošovi Fialovi, Ph.D., svému školiteli, za to že mi věnoval svůj čas, prováděl posuzování a korektury, za praktické rady a za možnost využít jeho zkušenosti v této problematice.

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma **“Kynologická služba jako ostatní složka IZS”** jsem vypracoval samostatně a použil jsem pouze literaturu uvedenou v seznamu bibliografické citace.

Petr Korecký

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto bakalářskou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení: Číslo obč. průkazu: Datum vypůjčení: Podpis:

Obsah

Úvod	7
1. Metodologie práce	8
1.1 Cíl práce	8
1.2 Úkoly práce	8
1.3 Metody práce	8
2. Historie	9
2.1 Počátky kynologie	9
2.2 Vývoj od konce 19. Století do konce 2. Světové války	9
2.3 Vývoj od konce 2. Světové války do roku 1990	13
2.4 Svaz pro spolupráci s armádou (SVAZARM)	16
2.5 Svaz zahraniých brigád kynologů ČR (SZBK ČR)	16
2.6 Organizace mimo SZBK ČR	17
2.7 Atesty pod ministerstvem vnitra	18
2.8 USAR	18
3. Integrovaný záchranný systém	20
3.1 Základní složky integrovaného záchranného systému	20
3.2 Ostatní složky integrovaného záchranného systému	22
4. Legislativa	23
4.1 Kynologický atest	24
4.2 Odborná kynologická komise	25
4.3 Kvalifikační požadavky na psovoda	25
4.4 Kvalifikační požadavky na psa	26
5. Charakteristika spolupráce kynologických složek a organizací	26
5.1 Složky IZS využívající kynologii	27
5.2 Sbory dobrovolných kynologických organizací	34
6. Nasazení Kynologů do operací v rámci IZS	35
6.1 Indikace pro nasazení kynologické skupiny	35
6.2 Vyrozumění a následné postupy kynologické skupiny	36
Závěr	38
Literatura	39

Úvod

Nedílnou součástí dnešní doby je neustále se zvyšující počet mimořádných událostí, ač jde o události způsobené lidskou rukou nebo přírodního charakteru. Lidé se snažili od nepaměti těmto katastrofám předcházet nebo snížit jejich následky. Způsoby jak je snížit spočívají především v důsledné prevenci a v užívaných technologiích, u kterých je zapotřebí neustálého vývoje a inovací. V těchto směrech je znát veliký pokrok. Zlepšila se jak prevence, která se v první řadě snaží chránit lidský život a to tím, že do jisté míry nehodám předchází a v situacích kdy už nastanou zmírnit a co nejlépe eliminovat jejich následky. Dnešní vyspělé technologie, které jsou významnou součástí prevence, usnadňují nasazení u mimořádných událostí. Zásahy jsou efektivnější a rychlejší, umožňují záchranářům řešit situace dříve nerealizovatelné. Přes všechny tyto úspěchy bude věda ještě dlouhou dobu za přírodou. Pes pomocník člověka, jehož smysly a dovednosti se doposud zdají být nenahraditelné. Z tohoto důvodu je doposud nepostradatelnou součástí při vyhledávání osob.

Již od starověku a postupném vzniku tehdejší civilizace, byl pes hojně využíván prvotně k lovu zvěře a ochraně majetku. Po ochození další zvěře se uplatnil jako strážce stád. Díky destruktivní povaze člověka a tím navazujících válečných střetů vrostla jeho úloha jako psa bojového. Po té, co už nebyl účinný jakožto zbraň, se hojně využíval k hlídkové a kurýrní službě. Kynologie se začala rozvíjet v řadě dalších odvětví a nejvíce na poli záchranářství. S velkou úspěšností se setkal při vyhledávání zraněných a mrtvých vojáků. Válčící strany proto nasadily velké množství záchranných psů a s tím vzrostl i počet zachráněných. Po 2. světové válce se velká část chovatelů začala při výcviku psů zaměřovat na jejich humanitárnější využití. Dobře vycvičený pes se stejně kvalitním psovodem je nepostradatelnou dvojicí při řešení některých mimořádných událostí v rámci integrovaného záchranného systému i mimo něj. Díky nim se daří zachránit mnoho lidských životů.

1. Metodologie práce

1.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce na téma „Kynologická služba jako ostatní složka IZS“ je za pomoci již existujících materiálů sestavení publikace, která seznámí budoucí zájemce o kynologii, o činnosti profesionálních a dobrovolných kynologů spolupracujících se složkami integrovaného záchranného systému. V práci se budeme věnovat jednotlivými složkami zabývající se kynologií, jakou měrou jsou do IZS zapojeny, čím přispívají a jaké podmínky musejí splňovat, aby jejich nabízené služby mohly být využity. Dále jaké jsou kladeny nároky na psovoda se psem a jak probíhá samostatný zásah u mimořádné události.

1.2 Úkoly práce

- teoretické zpracování vybrané problematiky – vymezení cílů, úkolů a metod práce
- shromáždění dosavadních poznatků, dat a informací z literatury a teoretických pramenů
- prostudování shromážděného materiálu, jeho následný rozbor
- konzultace s příslušným odborníkem
- sestavení přehledu teoretických poznatků o kynologii
- zpracování práce dle zvolených zásad a pravidel s úsilím o maximální úplnost
- převedení práce do elektronické podoby

1.3 Metody práce

Ke splnění cíle a stanovených dílčích úkolů byla použita metoda sběru dat, informací a poznatků z oblasti kynologie. Dále byla použita metoda rešerše, vyhledání potřebných informací, jejich studium a výsledné sepsání práce.

K použité literatuře především patří monografické publikace, sbírky interních aktů generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky a zákon o integrovaném záchranném systému. Významným zdrojem informací byly také materiály jednotlivých organizací na jejich webových stránkách a další elektronické dokumenty.

2. Historie

2.1 Počátky kynologie

Z archeologických objevů vyplývá, že pes je zvíře, které bylo ochočeno jako první. Došlo k tomu nejpravděpodobněji ke konci poslední doby ledové na Středním východě přibližně před 10 000 až 35 000 lety, v době, kdy přežití člověka bylo z velké části závislé na lovu a sběru plodů. Postupem času se ze psa stal obránce a strážce majetku i života. Nejstarší psí fosilie psí čelisti, která dokládala zdomácnění psa, byla nalezena v hrobě v německém Oberkasselu. (Nobis, 1979; Lawrence, 1966; Clutton-Brock, 1979).

Dle dostupných pramenů měli ve starověku psi širokou škálu uplatnění. Začali být využíváni nejen k lovu, ale i k pronásledování zločinců a uprchlých otroků. V průběhu římských válek používali Římané bojové psy jako válečníky. Staří Římané ustrojovali psy do lehkého brnění opatřeného navrchu smrtícími hroty. Ty pak způsobovaly zranění koním obrněné jízdy. Psi někdy nesli i nádoby s hořící sírou a pryskyřicí. O oblibě psů ve starém Řecku a Římě svědčí i zmínka v písemných záznamech a literatuře. V eposu Ilias a Odysea popsal básník Homér scénu, kdy se hrdina trojské války Odysseus vrací domů na Ithaku a jediný, kdo ho pozná, je jeho starý pes Argos. (Veselovský, 2000).

Ale ani ve středověku nepřestali být psi užíváni k vojenským účelům. Jednu z významných rolí sehráli v bitvě za osvobození Švýcarska proti Francouzům, kdy před vlastním střetem obou armád byly proti sobě vypuštěny smečky bojových psů. Koncem středověku postupně nové technologie a taktiky boje vytlačily válečného psa z bojišť. V tomto období se však rozšířilo využití psů jako loveckých a pasterveckých. Psi byli chováni rovněž jako společníci. Na mnoha hradech a zámcích vznikají rozsáhlé psince. Rozvoj kynologie je datován od počátku 19. století. V tomto století na celém světě, ale z velké části v Evropě, dochází k válkám. Člověk si proto opětovně vzpomněl na psa, kterého začal využívat k válečným účelům. Ne však již jako psa bojového. Psa využíval ke strážní službě, dále jako zpravodajského psa a nosiče. (Hartl, 1976).

2.2 Vývoj od konce 19. století do konce 2. světové války

Ke konci 19. století začal být u nás pes využíván v pohraniční, u police a nejčastěji doprovázel četnictvo. V roce 1900 v Gentu v Belgii byl poprvé využit ke

kriminalistickým účelům. Správa rakouského četnictva dlouhou dobu nechtěla zavedení psů do služby povolit. Až v roce 1909 povolilo tehdejší Ministerstvo zeměbrany využití policejních psů na speciální případy. V roce 1910 pod vlivem spolků propagujících použití policejních psů četnictvem a za podpory rotmistra Rottra, který se touto problematikou dlouhodobě a odborně (vydal první publikaci věnovanou výcviku policejního psa) zabýval, byli s povolením ministerstva zkušebně zařazeni tři policejní psi na stanice Karvín, Fryštát a Ostrava. Vlastníkem těchto psů byli jejich psovodi, kteří je i osobně vycvičili. (URL₁).

Koncem roku 1910 udělilo ministerstvo povolení k užívání čtveřice psů, jenž byli do této doby využíváni jen na zkoušku. Zatím však nevyšel zákon nebo předpis, který by používání psů upravoval. Později byla vypracována směrnice „Výcvik a použití služebních psů“, které Ministerstvo zeměbrany schválilo ve Vídni výnosem Č.j. 382, oddělení XX. Z 27. 6. 1911. (URL₁).

V roce 1915 byl postaven první státní psinec v Písku pod vedením rotmistra Rottra. Probíhaly zde kurzy a zkoušky pro psovody a jejich psy. Dále se zde odchovávali další psi s vlohami pro službu. Roku 1917 byl podán návrh zařadit policejní psy na stanice v místech, kde se křížily železniční tratě, s odůvodněním rychlejší přepravy psů na místo spáchaného činu. Vypuknutím 1. světové války byl zastaven další vývoj využití policejních psů. Dá se říci, že kynologie, jako taková, byla na dlouhou dobu přerušena. Státní psinec v Písku byl zrušen. Všech 27 psů, kterých se na území republiky využívalo, bylo rozprodáno. (URL₁).

V 1. světové válce využívala psa k vojenským účelům především německá armáda. Využívala je ke službě hlídkové, strážní, sanitní, pátrací, spojařské a zpravodajské. Mimo jiného nosili i munici. Psi zařazení pod sanitní službu vyhledávali raněné a mrtvé vojáky. V rámci spojařské služby přenášeli zprávy a rozkazy, a to až do vzdálenosti 15 km a dále pokládali kabely od telefonního spojení. V tomto období se jednalo o nenahraditelnou doručovací službu. Psi přenášeli ve speciálně zhotovených brašnách i poštovní holuby. 1. světové války se aktivně zúčastnilo cca 35 000 vycvičených vojenských psů. Vzhledem k tomu, že se často při bitvách používalo bojových plynů, cvičitelé je navykli k nošení plynové masky. V Německu byla pro psy zřízena veterinární služba a lazaret. (URL₁).

V Kostelci nad Orlicí byla v květnu roku 1920 založena škola pro výcvik vojenských a sanitních psů. Kolem roku 1921 se začaly na Ministerstvu vnitra hromadit žádosti z řad četnictva o povolení mít služebního psa a brát jej sebou do služby. Žádostem bylo postupně vyhověno s podmínkou, že psi musí složit příslušnou zkoušku před odbornou komisí. První zkoušky se konaly 27. 11. 1921 na Pankráci. Ministerstvo vnitra schválilo 12. 1. 1922 zkušební řád pro policejní psy a to výnosem číslo 2.427/13 jakož to zkušební řád pro výcvik policejních psů československého četnictva. (URL₁).

V Nových Hradech roku 1922 vznikl nový psinec. Hned na to bylo zakoupeno celkem 5 psů. Původní záměr byl nákup psů v německém ústavu v Grünheide u Berlína. K tomu však nedošlo z důvodu vysokých cen chovných psů. (URL₁).

První kurzy pro výcvik služebních psů a jejich psovodů proběhly na jaře roku 1923. V kurzech bylo celkem 13 psů. Vznikla první směrnice pro používání psů ve službě bezpečnostní. V roce 1925 získali cvičitelé objekt pro vybudování střediska v Pyšelicích u Prahy. Krátce, po přestavení objektu, byl psinec z Nových Hradů přesunut do Pyšel. K výcviku na policejního psa se používali plemena německého ovčáka, rotvajlera, dobrmana a erdelteriéra. O pár let později i knírače a boxera. V Pyšelicích se cvičili psi i pro další ozbrojené složky - státní policii, finanční stráž a ozbrojenou stráž ochrany železnic. Na celé Moravě měla policie v roce 1925 k dispozici jenom dva služební psy. Vývoj instituce služebních psů u policie byl nepatrný a bez výrazných úspěchů až do zániku četnictva. (URL₁).

V roce 1928 dalo vzniknout Ústřednímu četnickému pátracímu oddělení (ÚČPO), které bylo přímo podřízené Ministerstvu vnitra. Hlavním úkolem ÚČPO bylo organizování výcviků a chovů služebních psů. Součástí ÚČPO se stal i ústav v Pyšelicích. Četnické stanice se služebními psy byly prvotně zřizovány v oblastech, kde se počítalo se zvýšeným ohrožením bezpečnosti. O založení rozhodovalo nadřízené zemské četnické velitelství. Stanice byly také zřízeny v každém soudním obvodu. 1. 1. 1928 dalo vzniknout četnickým pátracím stanicím (ČPS), ze začátku pouze v některých okresních velitelstvích a zejména v sídlech krajských soudů. Na pátracích stanicích nebyli psovodi nejprve zařazeni, v případě nutnosti vypomáhali psovodi, zařazeni na stanicích se

služebními psy, v místě pátrací stanice. Roku 1929 byl psovod se služebním psem napevno zahrnut do systemizovaného stavu četnických pátracích stanic. (URL₁).

V roce 1932 byli služební psi použiti při 1 486 případech zločinů. Z toho 38 % nasazení bylo úspěšných. Ke konci roku 1932 bylo v Československé republice evidováno celkem 451 psů využívaných pro policejní, četnické a strážní účely. Za zmínku také stojí evidence celkem 919 828 hlídacích psů pro potřeby soukromé. Od 1. 1. 1933 působily četnické pátrací stanice samostatně a podléhaly velitelům příslušných četnických oddělení. (URL₁).

Roku 1939 ztroskotal plán na vybudování dalšího výcvikového střediska z důvodu vypuknutí 2. světové války. Za protektorátu se počet složek, užívajících služební psy, výrazně zredukoval. V roce 1939 byla zrušena armáda, následně na to roku 1940 finanční stráž. Téhož roku převzalo instituci služebních psů četnictvo Protektorátu Čechy a Morava. Psi přetrvali u policie a ozbrojené stráže Česko-moravských drah. Využívali je německé vojenské i policejní složky. (URL₁).

Zkušeností z využívání psů v 1. světové válce bylo využito i za 2. světové války. Pro psa se našla nová využití a úkoly. Jedním z nových úkolů bylo hledání nevybuchlých min a pomoc při odminování minových polí. Byla zaznamenána i snaha udělat ze psa chodící bombu. Pes s umístěnou výbušninou na hřbetu se měl dostat pod nepřátelský tank a tam následně vybuchnout. To se naštěstí ukázalo jako neúčinné, pes nedokázal bezpečně identifikovat nepřátelský tank. Poprvé zde bylo zaznamenáno využívání psa při hledání zasypaných osob po náletech. Německá armáda využívala psy také v koncentračních táborech, kde psi usmrcovali bezbranné lidi. (URL₁).

Po konci 2. světové války v roce 1945, se užívání psů ozbrojenými složkami znovu obnovilo. Obnovená armáda využívala psy z velké části ke strážní službě. Místo státní policie a četnictva byl založen Sbor národní bezpečnosti (SNB) a byla obnovena finanční stráž (následně v roce 1949 začleněna pod SNB). Obnovena byla i ozbrojená stráž ochrany železnic, nyní pod názvem Sbor ozbrojené ochrany železnic. (URL₁).

2.3 Vývoj od konce 2. světové války do roku 1990

Po 2. světové válce se začal prvotně organizovat výcvik vojenských psů, avšak k hlídkové a strážní službě. Největší nárůstu nově cvičených psů našel uplatnění u nově reorganizované ochrany státních hranic prováděné pohraniční stráží, která vznikla v roce 1948. Pohraniční stráž byla roku 1955 začleněna pod armádu, dále pak pod vojska Ministerstva vnitra, a to pod názvem Vojsková ochrana státních hranic. Tato ozbrojená složka byla později reorganizována a to dalo vzniknout pohraniční policii. V Libějovicích, v průběhu 60. letch byla postavena praporčická škola pro psovody a současně zde vznikla chovná stanice služebních psů. O rok později vznikla chovná stanice v Domažlicích. Obě tyto stanice nesly název „Pohraniční stráž“. Po vzniku pohraniční policie v roce 1990 přešly organizačně obě chovné stanice pod Polici ČR. (URL₁).

Sbor ozbrojené ochrany železnic využíval služební psy již od svého obnovení v roce 1945. Především doprovázeli vlaky, kontrolovali odstavené vlakové soupravy a objekty v rámci státních drah, k zajištění pořádku v železničních stanicích a nádraží. Mimo to byli služební psi používáni i na pachové práce, především k vysledování uprchlého pachatele. Do roku 1933 fungoval Sbor ozbrojené ochrany železnic bez výraznějších změn, poté zanikl a došlo k jeho začlenění pod Polici ČR pod názvem Železniční policie. (URL₁).

K dalšímu rozšíření využitelnosti služebních psů došlo i u SNB. V roce 1947 vychází pokyn, který povoluje, za splnění určitých podmínek, vodit do služby vlastní ochranné psy s odkazem na výnos Ministerstva vnitra ze dne 10. října 1933 č. 46.947/13 -1933. SNB používá především psy k pátrání. V roce 1955 je vydána Směrnice o služební kynologii a o používání služebních pátracích psů v boji proti zločinnosti. Služební psi jsou využíváni především:

- k pátrání po pachateli po pachové stopě zanechané pachatelem na místě činu
- k vyhledání pachatele podle pachové stopy věci nebo nástroje
- ke ztotožnění dvou předmětů podle schodnosti pachů
- ke ztotožnění osoby pachatele dle pachu zajištěného předmětu
- k vyhledání předmětů pachatelem odhozených nebo ztracených

- k vyhledání vystřelených nábojnic
- k pátracím akcím po pohřešovaných

Dále jsou u SNB mimo pátracích psů využíváni i obranní psi. Ti jsou používáni především k plnění těchto úkolů:

- k preventivnímu hlídkování
- k hlídkové a strážní službě
- ke střežení objektů a střežených území
- k provedení nástrah a zadržení pachatele
- k eskortám zadržených pachatelů
- k překonání odporu při zatýkání

Úkoly obranných psů plní i psi pátrací. Zato Psi obranní nejsou zpravidla využíváni k plnění úkolů pro pátrací psy. Obranní psi byli využíváni především v pohraniční službě. Po té co v Pyšelech zaniká výcvikové středisko, současně vzniká v Býchorech u Kolína v roce 1952 nové středisko pro výcvik služebních psů a psovodů. Středisko bylo součástí Ústřední kriminální služby. Z Pyšel byl do Býchor přesunut pamětní kámen s tímto textem „Na paměť věrného služebního psa Arca zastřeleného při poskytování pomoci svému vůdci v Koterově 2. 7. 1931“. Tato pamětní deska je ve výcvikovém středisku Býchory dodnes. Další výcvikové středisko bylo zřízeno v Bratislavě. Vzhledem k tomu, že v civilním sektoru se v 50. letech chovatelé zaměřili spíše na exteriér odchovávaných zvířat a nedbalo se tolik na povahové vlastnosti, byla v roce 1953 založena ústřední kriminální službou chovná stanice služebních psů v Prackovicích nad Labem. (URL₁).

V 50. - 60. letech byla v Německé demokratické republice vyvinuta nová metoda s využitím speciálně cvičených služebních psů. Jedná se o metodu pachové identifikace (MPI). V České republice se snažil tuto metodu uvést do praxe především Dr. Vilém Eis. K prosazování této metody došlo v bývalém Československu až okolo roku 1975. Informace o této metodě byly až do roku 1993 považovány za tajné. V roce 1977 byla vydána pod Č.j. VB/F - 021/R-77 Směrnice pro využívání metody pachových konzerv ve Sboru národní bezpečnosti. (URL₁).

V 60. - 70. letech řídilo chov, výcvik a využívání služebních psů 4. oddělení 1. odboru HS VB. V této době vzniká Směrnice o služební kynologii, Sbírka pokynů č. 10/1967 ze dne 1. 7. 1967. Tato je následně po připomínkách upravena a opětovně vydána pod názvem Směrnice o služební kynologii VB, Sbírka pokynů HS VB č. 4/1968 ze dne 1. února 1968. (URL₁).

Od 50. let využívaly služební psy také nápravně výchovná zařízení a Ústavy nápravné výchovy. Tyto instituce využívaly především obranné psy. Psi plnili především tyto úkoly:

- zajištění bezpečnosti pracovníků zařízení
- zajištění přepravy eskortovaných osob
- strážní a hlídkovou službu ve střežených objektech
- střežení vězňů v koridorech (URL₁)

Jedním z dalších úkonů kdy byl pes využíván, byly pachové a pátrací akce. Pes měl za úkol vystopovat uprchlého vězně a tohoto zadržet do příchodu strážníků. V 50. - 60. probíhal tento výcvik u psů takovým způsobem, že vězně, který se pokoušel o útěk, nebo se mu podařilo uprchnout, měl pes vážně poškodit na zdraví. Nebývalo výjimkou, když pes vězně při zadržování usmrtil. V roce 1991 došlo k reorganizaci. Po Zániku ústavů a nápravně výchovných zařízení vzniká vězeňská služba a justiční stráž. V 70. letech vznikla ozbrojená stráž ochrany letišť, kde se psů využívalo především k obraně. Koncem 90. let se využití rozšířilo i na speciální pachové práce a to především k vyhledávání omamných látek a narkotik. Po roce 1990 přechází ozbrojená stráž ochrany letišť pod letištní správu. Ostraha letišť začala být vykonávána civilními zaměstnanci. Služební psy přestali být na letišti využíváni. (URL₁).

Kolem roku 1971 vzniká celní služba jako částečně ozbrojená složka. Celní služba využívala služební psy ze začátku k obranným a pátracím účelům. Později k vyhledávání osob nezákonně překračujících státní hranice a osob ukrývajících se v dopravních prostředcích. Od roku 1978, kdy vznikly nové speciální výcvikové pachové metody na vyhledávání drog a omamných látek, začali psi využívat především k

vyhledávání těchto látek u osob a zavazadel, v dopravních prostředcích, v nákladovém prostoru a v převáženém zboží. (URL₁).

Mimo ozbrojených složek využívá a využívala psy i celá řada státních i národních podniků a to především při ostraze objektů jakožto psů strážních a hlídacích. Úkoly těchto stráží po roce 1990 převzaly soukromé bezpečnostní agentury. (URL₁).

2.4 Svaz pro spolupráci s armádou (SVAZARM)

Svazarm neboli Svaz pro spolupráci s armádou byl československou brannou organizací údajně vytvořenou podle sovětské Dobrovolné společnosti pro spolupráci s armádou, letectvem a námořnictvem (DOSAAF). Oficiálně sdružoval zájemce o branně-sportovní činnosti. V rámci Svazarmu mohli působit kynologové, střelci, radioamatéři, sportovní automobilisté a letci. Psi, kteří pod dohledem Svazarmu složili příslušné zkoušky, mohli být zařazeni do civilní ochrany státu. Jednalo se především o lavinové psy, které využívala převážně Horská služba. Od civilních cvičitelů byli vhodní psi vykupováni pro potřeby armády, SNB a jiných ozbrojených složek. Začátkem roku 1990 se vedoucí funkcionáři Svazarmu rozhodli vystoupit z Národní fronty a přejmenovali svaz na Sdružení technických sportů a činností. (URL₂; URL₃).

2.5 Svaz záchranných brigád kynologů ČR (SZBK ČR)

Pokusy založit brigády záchranných psů probleskly pod vlivem katastrofických událostí v Chile na mnoha místech Československa. Vytvořit oficiální a všestranně vybavenou brigádu se podařilo ale pouze v Příbrami, kde vznikla 2. 5. 1968 jako státní projekt Základny rozvoje uranového průmyslu Příbram 1. Československá brigáda záchranných psů. Byla ustavena pro potřeby této instituce na jeden rok jako tematický úkol řešení ochrany horníků uranových dolů. (URL₄).

Po roce působení byla činnost této brigády završena praktickými zkouškami psů v holandském Amsterdamu, vyhodnocena administrativně na úrovni generálního ředitelství a její činnost oficiálně ukončena. Byly však položeny první základy tradice českého záchrannářství, která věrna odkazu duchovního otce principů světové záchrannářské kynologie Rudolfa Tomana, začala šířit podhoubí této ideologie dále. Aktivní člen příbramské skupiny Georgij Pokrovskij vzápětí dojíždí do Českého

Krumlova jako první instruktor vznikající jihočeské záchranné brigády, současně jsou zaznamenány obdobné pokusy na severu Čech a následně i na Moravě. Tyto skupiny však většinou nepřežily leckdy krkolomná administrativní rozhodnutí. (URL₄).

Pod nejrůznějšími zastřešujícími orgány, jako Československý Červený kříž, Svaz chovatelů či Svazarm tak zůstali až do revolučního roku 1989 pouze Jihočeši. Ten pak záhy přinesl i založení samostatného Svazu záchranných brigád kynologů České republiky. Rok 1972, který je po zrušené příbramské brigádě datem oficiálního vzniku druhé záchranné brigády na území Československa v Českém Krumlově, odstartoval již trend současné existence a vývoje záchranného výcviku. (URL₄).

30. 10. 1977 úspěšně proběhly první zkoušky absolventů československých záchranných brigád, které byly poprvé v historii uspořádány v Českém Krumlově ihned po jejich začlenění do tehdejšího zkušebního řádu Svazarmu. Od té doby zaznamenal výcvik záchranných psů obrovský rozmach a kvalitativní skok. Dostal se na platformu úzké mezinárodní spolupráce a čeští psi jsou dnes považováni za stabilní součást světové záchranné výkonnové špičky. (URL₄, URL₅).

2.6 Organizace mimo SZBK ČR

SZBK je organizace, která vychovávala, cvičila a přezkušovala své členy zkouškami, na základě kterých je zařazovala do Pohotovostní jednotky. Tato jednotka byla předurčena pro nasazení na území České republiky i k nasazení na mezinárodních misích. Mezi jednotlivými členy však začalo postupně docházet k rozdílným názorům na specifické části práce kynologů. Z tohoto důvodu byly založeny další organizace, ke kterým následoval odsun některých členů. Mezi první takové organizace v České republice kromě SZBK vznikla Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje. Tato organizace podepsala samostatné dohody o spolupráci s Hasičským záchranným sborem. Nové organizace se snažily zapojit do Integrovaného záchranného systému (IZS) mimo SZBK. (Švestková, 2008).

V návaznosti na tuto situaci se začalo uzavírat velké množství odlišných dohod a díky tomu byli psovodi nestejněměrně připraveni. Nejen proto Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky nařídilo společně

shodné atesty pro všechny skupiny. V původním plánu bylo, že je bude organizovat SZBK za podmínek, že přizve i psovody všech ostatních organizací, které se záchrannou kynologickou činností zabývaly. Tyto atesty však neprobíhaly podle představ MV a proto ministerstvo vzalo organizaci atestů pod svoji organizaci a přímou kontrolu. (Švestková, 2008).

2.7 Atesty pod Ministerstvem vnitra

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky rozhodlo, že vznikne odborná kynologická komise. Do jejího vedení byli navrženi zástupci složek, ve kterých jsou psi potřeba a zástupci složek, které je cvičí. Všechny tyto složky byly oslovené, aby nabídly svého zástupce. Prvním počinem komise bylo stanovit systém jednotného přezkušování služebních psů a psovodů. Při počátcích nového systému se hodnotily zkušenosti záchranářů z okolních států (Polsko, Německo, Francie). Dále bylo zapotřebí vytvořit pravidla pro jednotné zkoušení neboli atesty. Z pohledu profesionálních hasičů a policistů se zohledňovaly zkušenosti psovodů a psů z praktických zásahů. V rámci dalšího vzdělávání atestovaných psovodů a tím i psovodů zařazených do praxe a zásahů IZS vznikla Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranářských psů. (Švestková, 2008).

2.8 USAR

Zkratka USAR vychází z anglického Urban Search and Rescue = vyhledávání a záchrana v obydlených oblastech. Mezinárodně se několik let používalo označení SAR. Okolo roku 2002 však bylo v rámci pravidelných jednání Mezinárodní poradní skupiny pro vyhledávací a záchranné práce (INSARAG) rozhodnuto o upřesnění názvu na USAR z toho důvodu, že název SAR (Search and Rescue) byl používán zároveň pro službu pátrání a záchrany v případě zmizelých letadel, aby nedocházelo k záměně těchto dvou odlišných problematik. (URL₆).

Historie specializované jednotky s jasnou koncepcí určeného pro vyhledávání a záchranu osob ze sutin zřícených budov se datuje k roku 1999. V tomto roce svět soustřeďoval všechny dostupné záchranářské kapacity do oblastí postižených zemětřeseními v Turecku a na Tchaj-wanu. Po cenných zkušenostech, které zde čeští hasiči a záchranáři získali, bylo jasné, že Česká republika není na poskytování

záchranné pomoci do zahraničí připravena. Chyběla opora v právních předpisech, speciální technické prostředky, smluvní ujednání, dohodnutá a odsouhlasená pravidla a metodické pokyny, nebyl proveden výběr osob do záchranných jednotek, neprováděla se zvláštní odborná příprava. (URL₆).

Přijetí zákona o integrovaném záchranném systému se začalo vše měnit. Zákon stanovil plnění úkolů v této oblasti. Uložil Ministerstvu vnitra odpovědnost za rozhodnutí o pomoci a za její poskytnutí v dohodě s Ministerstvem zahraničních věcí. Návazným nařízením vlády č. 463/2000 Sb. pak byla stanovena základní pravidla zapojování do mezinárodních záchranných operací. (URL₆).

Za zmínku stojí také materiál Zapojení České republiky do mírových a záchranných operací a humanitární pomoci, který byl schválen usnesením vlády č. 458 ze dne 9. května 2001. Na tento materiál pak navazovala celá řada dokumentů schválených Bezpečnostní radou ČR a vládou ČR. (URL₆).

Od roku 1999 bylo pro formování první specializované vyhledávací a záchranné jednotky využito sil a prostředků HZS hlavního města Prahy a to především vzhledem k jeho široké personální i materiální základně, návaznosti na mezinárodní letiště i základnu dopravního letectva Armády ČR, která byla schopna vyčlenit letecké prostředky pro přepravu humanitární pomoci. Vzhledem k potřebě získání včasných informací o potřebě nasazení specializovaných záchranných jednotek v zahraničí, podmínkách v oblastech postižených katastrofou a koordinace při mezinárodních záchranných operacích je také důležité neustálé napojení řídicích struktur HZS ČR na mezinárodní organizace zajišťující koordinaci mezinárodních sil při mezinárodních záchranných operacích. (URL₆).

Prostřednictvím MV-generálního ředitelství HZS ČR došlo také již v roce 1999 k napojení České republiky na Mezinárodní poradní skupinu pro vyhledávací a záchranné práce (INSARAG), v rámci níž jsou projednávána pravidla a metodické postupy pro všechny procedury při vysílání, transportu, přijímání a koordinaci mezinárodních sil při rozsáhlých katastrofách spojených se zřícením objektů a poruchou infrastruktury v postižené oblasti. (URL₆).

Důležitou složkou USAR jednotky jsou kynologové se speciálně vycvičenými psy pro vyhledávání živých osob ze sutin. Proto byla potřeba přikročit k systémové práci s kynologickými organizacemi působícími na území ČR a k jejich využívání a dále k vytvoření podmínek pro vznik služební kynologie u HZS ČR. Následovalo postupné vybavování členů předurčených do USAR jednotky osobními ochrannými prostředky a prostředky osobními potřeby a zajišťování technických a logistických prostředků pro USAR z finančních prostředků HZS hl.m. Prahy a MV-generálního ředitelství HZS ČR. (URL₆).

S platností od 1. července 2007 dosáhl také HZS Moravskoslezského kraje akceschopnosti vyhledávací a záchranné USAR jednotky pro potřeby nasazení na území České republiky i v rámci mezinárodních záchranných operací. (URL₆).

3. Integrovaný záchranný systém

Zákon č. 239/2000 Sb. o Integrovaném záchranném systému stanovuje jeho složky a jejich působnost, pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu. Tento systém vznikl z důvodu potřeby každodenní spolupráce hasičů, záchranářů, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí. Uvedené složky spolupracovaly na místech mimořádných událostí již dříve, avšak rozdílná odborná způsobilost, odlišná pracovní náplň i omezené pravomoci vyžadují inovace a účinnější koordinace postupů i jejich další vývoj.

Integrovaný záchranný systém je v účinnosti v případě, že je při zásahu u mimořádné události zapotřebí provádět současně záchranné a likvidační práce dvou a více jeho složek. (Zákon č. 239, 2000).

3.1 Základní složky IZS

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmístí své síly a prostředky po celém území České republiky. Za

důležité lze považovat, že IZS představuje pouze koordinaci postupu jeho složek, takže nezasahuje do jejich postavení či působnosti. Jde pouze o vymezení pravidel pro společný zásah těchto složek, které po skončení záchranných a likvidačních prací nadále vykonávají svoji základní činnost. (Zákon č. 239, 2000).

Složky integrovaného záchranného systému jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny přednosta okresního úřadu, hejtmána kraje, v Praze primátora hlavního města Prahy nebo Ministerstva vnitra, pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací. Při provádění záchranných a likvidačních prací za nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu se složky integrovaného záchranného systému řídí pokyny Ministerstva vnitra. Za stavu nebezpečí se složky IZS na území příslušného kraje nebo okresu řídí pokyny toho, kdo vyhlásil stav nebezpečí podle zvláštního právního předpisu. Základní složky integrovaného záchranného systému jsou:

Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí okresu jednotkami požární ochrany

- Základní poslání HZS ČR je ochrana životů, zdraví obyvatel a majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech, ať už jde o živelní pohromy, průmyslové havárie či teroristické útoky. Je hlavním koordinátorem IZS, dále zabezpečuje postup při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Při plnění svých úkolů spolupracuje s ostatními složkami IZS i se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů. Tvoří jej generální ředitelství HZS ČR, které je organizační součástí Ministerstva vnitra, 14 hasičských záchranných sborů krajů, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku a Záchranný útvar HZS ČR v Hlučíně. (URL₇).

Policie České republiky

- Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Plní rovněž úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy Evropských

společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky. Policie České republiky je podřízena ministerstvu vnitra. Tvoří ji policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci 14 krajských ředitelství. (URL₈).

Zdravotnická záchranná služba

- Hlavní náplní zdravotní záchranné služby je zajišťování odborné přednemocniční neodkladné péče u stavů ohrožujících život obyvatel. Druhou indikační skupinu představují nemocní a zranění s potenciálním ohrožením životních funkcí. Tedy ti, u nichž by bez včasného a kvalifikovaného zásahu došlo k významnému zhoršení stavu, prodloužení léčby či následné invaliditě. Další skupinou jsou osoby postižené náhlou intenzivní bolestí nebo jinou formou utrpení. V těchto případech se již nejedná o ohrožení života, ale humánní přístup k ošetřování trpících. Mohou to být i chronici trpící záchvatovými onemocněními. Poslední indikovanou skupinou jsou osoby, jež svým jednáním mohou ohrožovat sebe nebo své okolí. Z toho vyplývá, že se převážně jedná o psychicky nemocné, případně jedince, jejichž jednání se ovlivněno požitím alkoholu nebo drog. (URL₉).

Na rozdíl od HZS ČR a PČR, které mají jasně definovanou organizační strukturu s vertikálním řízením a jejichž existence a pravidla fungování jsou určena zákonem, ZZS takovouto čitelnou organizační strukturu nemá. Ve stávajících zdravotnických zákonech její existence není vůbec zmíněna. Základní právní normou ve zdravotnictví je stále zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů. Každé krajské zařízení je samostatným právním subjektem a jeho ředitel se zodpovídá svému zřizovateli. Ministerstvo zdravotnictví v systému IZS nemá žádný nadřazený ani kontrolní orgán. (URL₉).

3.2 Ostatní složky IZS

Tyto složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. Poskytování plánované pomoci na vyžádání se zahrnuje do poplachového plánu IZS. Z tohoto důvodu se předem stvrzuje písemná dohoda o tom, jakým způsobem tuto pomoc poskytnou. Jsou to:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory
- ostatní záchranné sbory
- orgány ochrany veřejného zdraví
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
zařízení civilní ochrany
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím (Zákon č. 239, 2000)

4. Legislativa

Aby mohl být psovod a pes využíván k zásahům IZS u mimořádných událostí, musí splňovat konkrétní požadavky a vlastnit platnou atestaci v plošném nebo sutinovém vyhledávání. Sdružení, pod kterou dvojice spadá, musí mít uzavřenou dohodu přímo s MV – GŘ HZS nebo s jiným orgánem s ním spolupracujícím, jako například Svaz záchranných brigád kynologů České republiky. (Částka 47, 2003).

Pro nasazení do konkrétních záchranných operací je nutné, aby psovod se psem splňoval kvalifikační požadavky stanovené v pokynu generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR a náměstka ministra vnitra ze dne 31. 10. 2003. Ten je vydáván za účelem garance odborné, fyzické a zdravotní připravenosti psovoda se psem. Po splnění těchto požadavků je možné, na základě dohod o spolupráci v rámci IZS, využít psovoda s psem k zásahu při sutinovém vyhledávání osob ve zřícených budovách, k plošnému vyhledávání, při pátrání po pohřešovaných osobách a k zapojení do mezinárodních záchranných operací. (Částka 47, 2003).

Psovod se psem se musí na místě zásahu prokázat kynologickým atestem, který se vydává po splnění kvalifikačních zkoušek. Svou způsobilost k nasazení dokazují před zkušební komisí, jejímž předsedou je pracovník MV – GŘ HZS ČR nebo odborného útvaru Ministerstva vnitra. Platnost atestu je dva roky, ve dvou specializacích:

specializace S (sutiny)

- umožňuje držiteli kynologického atestu nasazení při sutinovém vyhledávání ve zříčených budovách a k provádění záchranných operací v rámci IZS

specializace P (plošné)

- umožňuje držiteli kynologického atestu nasazení k plošnému vyhledávání při pátrání po pohřešovaných osobách v rámci IZS

Psovod se stejným psem může neúspěšné atestační zkoušky v jedné specializaci opakovat maximálně dvakrát za sebou. Po splnění zkoušek bude evidován v seznamu držitelů kynologických atestů, který spravuje MV-GŘ HZS ČR pro potřeby ústředního poplachového plánu IZS a který je předáván k dalšímu využití hasičským záchranným sborům krajů. Držitel kynologického atestu je povinen bez zbytečného odkladu ohlásit na stálé kontaktní místo MV-GŘ HZS ČR každou skutečnost ovlivňující trvale nebo dočasně schopnost použití psovoda nebo psa (např. nemoc, odjezd mimo území České republiky), včetně změn zajišťujících jeho dosažitelnost či změn údajů v přihlášce nebo žádosti. (Částka 47, 2003).

4.1 Kynologický atest

Při skládání kynologické atestační zkoušky se navozují kynologické dvojici reálné podmínky, které lze při mimořádných událostech očekávat. Opakovaně se v těchto podmínkách prověřují schopnosti psa nalézt všechny ukryté či zavalené osoby. Žadatelé o atest podávají písemnou přihlášku prostřednictvím organizace, ze které byli vysláni poté co ukončí výcvik ve své domovské organizaci a jsou připraveni k absolvování atestačních zkoušek GŘ HZS ČR. K vyplněné přihlášce se přikládají dvě fotografie psovoda a dvě fotografie psa (ve formátu 4,5 x 3,5 cm), z nichž jeden pár se vylepuje na přihlášku a druhý se přikládá volně. Uzávěrka písemných přihlášek k atestaci je 21 kalendářních dnů před dnem konání atestačních zkoušek. Vlastní atesty jsou přezkoušením na reálných terénech s HZS, s rušivými vlivy a připravenými podmínkami shodujícími se s opravdovým zásahem. Zkoušky probíhají ve dvou kolech a minimálně v jedno musejí proběhnout v noci. (Částka 47, 2003).

4.2 Odborná kynologická komise (OKK)

Jde o mezirezortní odbornou kynologickou komisi, která má na starosti metodiku výcviku a zkoušení. Jejími členy jsou osoby zastupující všechny obecně známé složky a občanská sdružení činné v problematice záchranné kynologie. Komise sjednocuje postupy a vymezuje kompetence jednotlivých složek IZS v oblasti záchranné kynologie a snaží se zabránit rozporům mezi občanskými sdruženími působícími v oblasti záchranné kynologie a státními orgány. Odborná kynologická komise byla ustavena pod č.j. MV-31175-3/PO-2008 ze dne 28. listopadu 2008 jako odborná komise generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ve složení:

Předseda

- Pan Gustav Hotový - lektor služební kynologie MV

Členové

- mjr. Ing. Martin Červenka, DiS - Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje
- mjr. Roman Končel - Policejní prezidium ČR
- plk. Ing. Miloslav Martinec - Generální štáb Armády ČR
- pan Vladimír Kuchta - Svaz záchranných brigád kynologů ČR
- pan Miroslav Švestka - Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje ČR
- pan Karel Novák - Horská služba ČR
- pan František Schejbal - Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
- pan Josef Žalud - Městská policie hl. m. Prahy
- pan Pavel Šabacký - Kynologická záchranná jednotka ČR

(URL₁₀)

4.3 Kvalifikační požadavky na psovoda

Do základních požadavků patří:

- dosažení 18-ti let věku
- odborná způsobilost
- fyzická způsobilost
- zdravotní způsobilost

Odborná a fyzická způsobilost psovoda se prokazuje absolvováním praktických zkoušek a teoretických zkoušek formou ústního přezkoušení nebo písemného testu. Zdravotní způsobilost se posuzuje zdravotní prohlídkou, kterou na základě žádosti psovoda provádí praktický lékař, u něhož je registrován, a to v rozsahu vstupních zdravotních prohlídek členů jednotek SDH obcí, zařazených ve IV. kategorii pro posouzení zdravotní způsobilosti. (Částka 47, 2003).

4.4 Kvalifikační požadavky na psa

Do základních požadavků patří:

- minimální věk 12 měsíců
- konstituce a správný typ vyšší nervové činnosti odpovídající požadavkům pro nasazení při zásahu
- odborná příprava a požadovaný stupeň cvičenosti
- fyzická způsobilost s požadovanou vytrvalostí
- veterinární požadavky

Veterinární požadavky ověřuje veterinární lékař. Jejich splnění osvědčuje vydáním potvrzení o veterinární prohlídce psa s vyjádřením dobrého zdravotního stavu psa se schopností absolvování vyšší zátěže. (Částka 47,2003).

5. Charakteristika spolupráce kynologických složek a organizací

Ať záchranářská nebo služební kynologie je specifický obor pro pomoc občanům ČR a v rámci IZS se z velké části řeší využitím zdrojů z jiných složek IZS. Jde o složky, které se kynologií aktivně věnují a složky, které záchranářské psy potřebují. Posláním tohoto oboru je příprava psovoda se psem k vyhledávání pohřešovaných osob v sutinách, ve volném terénu, lavinách, pod vodní hladinou a podobně za využití čichových schopností psa. Psovod a pes, kteří provádí výcvik v oboru záchranářské a služební kynologie, tvoří nedílnou kynologickou dvojici. Při indispozici psovoda je pes nevyužitelný, při indispozici psa je nevyužitelný psovod. (URL₁₁).

Složky a organizace spolupracující s MV-GŘ HZS ČR jsou vázány dohodami o spolupráci. Jinak jsou nastavené pro složky IZS, na které se vztahuje přímo zákon o IZS a trochu odlišné dohody mají uzavřeny ostatní občanská sdružení. Většina uzavřených dohod má podobnou strukturu, každá organizace však nabízí trochu jiné služby. Organizace nebo jednotlivci, kteří nejsou členy žádného občanského sdružení s uzavřenou dohodou, se mohou nechat přezkoušet u organizace zastoupené v OKK a ta po splnění požadavků má v pravomoci jim potvrdit přihlášku a v návaznosti je vyslat na zkoušky atestů MV. (Švestková, 2008).

Nově vzniklá organizace, která by měla zájem o uzavření nové dohody, musí poslat žádost na MV-GŘ HZS. MV prověří, jestli je dostatečně solidní, důvěryhodná a vyhodnotí, jakým způsobem bude organizace přezkušovat kynology na atesty, organizace musí předložit svůj zkušební řád. Pokud ho nemá vytvořený nebo nedisponuje podobným předpisem, může přijmout předpis jiné organizace nebo se zavázat předpisem a náplní atestačních zkoušek. Dále je potřebné k těmto předpisům doložit pravidla k posuzování jednotlivých zkoušek a stupně odborné připravenosti osob, které budou zodpovídat za poctivé splnění těchto požadavků (rozhodčích, instruktorů s oprávněním posuzovat). Zda bude organizace přijata a bude s ní sepsána dohoda o spolupráci, se projedná Odbornou kynologickou komisí, kde rozhodnutí OKK nemá definitivní slovo. OKK funguje jako poradní komise GŘ HZS a proto nemá přímou rozhodovací pravomoc. (Švestková, 2008).

Všechny organizace, které tímto způsobem spolupracují s MV, vysílá své psovody připravené na atest, mají tak právo prvního výběru. Snaží se tím zamezit tomu, aby se na atesty dostavovali nepřipravení psovodi nebo psi. Většinou také MV vyžaduje, aby s nimi organizace spolupracovaly při pořádání a zajišťování akcí, aby zástupci posuzovali na akcích pořádaných MV nebo aby organizace uspořádaly soutěže. Za to jim jsou poskytovány granty. Organizace, která nakonec uzavře dohodu s MV, je zařazena do ostatních složek IZS – výhody a nevýhody vyplývají ze zákona o IZS. (Švestková, 2008).

5.1 Složky IZS využívající kynologii

Hasičský Záchranný sbor

Generální ředitelství HZS ČR vydalo 7. 9. 2006 pokyn, který stanovuje podmínky pro zřízení služební kynologie. Doposud však žádným vlastním psovodem se psem nedisponuje. (Částka 1, 2006).

Možnosti využití služebních psů u HZS ČR:

Jednou z nejnovějších specializací psů je jejich využívání při vyšetřování požárů. V případě požárů úmyslně založených za použití hořlavých kapalin, jsou nepatrné zbytky těchto hořlavin fyzikálně vázány v některých materiálech na požářišti. Speciálně vycvičení psi dokáží tyto zbytky na místech požárů vyhledat a tak umožnit jejich odebrání a laboratorní zkoumání. Ani nejmodernější přístroje pracující na principu hmotnostní spektrometrie a plynové chromatografie nemohou co do spolehlivosti a citlivosti se psy soutěžit. (Furton & Mayers, 2001; Tindal & Lothrige, 1994).

Policie ČR

Skupina služební kynologie PČR plní zejména úkoly v souvislosti s ochranou nebo obnovením veřejného pořádku, s odhalováním kriminality a s ochranou osob a majetku. Nedílnou součástí služební kynologie PČR tvoří také reprezentace a propagace policie prostřednictvím ukázek výcviku služebních psů, pořádání exkurzí a účasti na kynologických akcích. (URL₁₁).

I při velkém množství technických vymožeností a přístrojů, které policisté zavádějí do praxe pro zkvalitnění své práce, je pes policistům stále nenahraditelným pomocníkem. Navíc se objevují stále nové poznatky o možnostech využití tohoto skvělého zvířete pro služební účely. Použití psa pro účely Policie České republiky předchází náročný výcvik, jež je rozdělen do několika fází. Ten nikdy definitivně nekončí, ale jakmile zvíře dosáhne požadované úrovně, začne mu služba, která trvá osm až deset let. (URL₁₂).

Dělení podle účelu:

Základní

- Do základních kynologických činností patří práce s hlídkovými, pátracími a strážními psy. Hlídkoví psi se používají zejména k preventivní činnosti na úseku

ochrany veřejného pořádku, při prohlídce a průzkumu terénu nebo například při pronásledování a zadržení pachatele. Jedním z mnoha využití pátracích psů je vyhledávání a sledování pachové stopy při různých policejních pátracích akcích po hledaných a pohřešovaných osobách nebo při výjezdech na místa činu. Strážní psi mají svoji úlohu při střežení objektů, eskortách osob a dalších policejních činnostech. (URL₁₂).

Speciální

- Služební kynologie zná velké množství specializací, z nichž lze kromě dalších uvést specializaci pro vyhledávání drog a psychotropních látek, specializaci pro vyhledávání výbušnin a nástražných výbušných systémů, specializaci pro vyhledávání akceleračních nebo metodu pachové identifikace. (URL₁₂).

V současné době je u PČR využíváno celkem cca 823 služebních psů. U krajských ředitelství je v současné době zařazeno do výkonu služby cca 450 psů hlídkových, pátracích a psů na vyhledávání osob v dopravních prostředcích a cca 160 psů specialistů. Psovodi se služebními psy jsou zařazeni na oddělení služební kynologie u všech krajských ředitelství policie, službě cizinecké policie, ochranné službě a pyrotechnickém odboru. (URL₁₂).

U služby cizinecké policie jsou služební psi využíváni jako podpora výkonu činností této služby, zejména při kontrole oprávněnosti pohybu cizinců v schengenském prostoru, při kontrole pobytu cizinců a kontrole plnění povinností ubytovatelů, při kontrolách zaměřených a odhalování neoprávněného zaměstnávání cizinců, při pátrání po osobách, které nesplňují nebo přestaly splňovat podmínky pro pobyt na území ČR a dále také při eskortní činnosti. U PČR Pyrotechnického odboru, PČR Útvaru pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby a PČR Útvaru pro ochranu prezidenta ČR psovodi se služebními psy zajišťují speciální úkoly v rámci působnosti svých útvarů a využívají služební psy pouze jako jeden z nástrojů k plnění stanovených úkolů. Jedná se zejména o služební psy na detekci výbušnin a hlídkové psy. (URL₁₂).

Městská policie hl. m. Prahy

Vznik a založení služební kynologie v rámci Městské policie hl. m. Prahy se datuje k říjnu roku 1992. V té době zahajoval útvar psovodů svoji činnost s šesti strážníky se

služebními psy, kteří byli rozmístěni na jednotlivých obvodních ředitelstvích na celém území hlavního města Prahy. V současné době sídlí útvar psovodů v nové kynologické základně MP HMP v Praze - Klánovicích, ul. V soudním, která je moderně vybavena dle trendů služební kynologie. (URL₁₃).

Hlavní úkoly útvaru:

- zajištění hlídkové služby na celém území hl. m. Prahy dle zadaných úkolů
- zajištění veřejného pořádku při konání sportovních a kulturních akcí
- posílení hlídkové činnosti v rámci součinnostních akcí a bezpečnostních opatření
- ochrana strážníků MP hl. m. Prahy před napadením a při předvádění pachatelů trestné činnosti
- využití služebních psů v krizových lokalitách hlavního města, včetně zajišťování závadových osob
- prezentace útvaru psovodů v součinnosti s útvarem prevence MP hl. m. Prahy
- plnění dalších specifických úkolů dle rozhodnutí vedení MP hl. m. Prahy

Další důležité úkoly, které útvar zajišťuje či připravuje:

- spolupráce s Integrovaným záchranným systémem hl. m. Prahy
- příprava činnosti záchranné skupiny útvaru psovodů k přímému v rámci dohody na vyžádání mezi hl. m. Prahou a ČR, MV GŘ HZS v sutinovém a plošném vyhledávání osob
- splnění atestů Ministerstva vnitra ČR a Hasičského záchranného sboru ČR pro praktické nasazení (URL₁₃)

Potřebné osvědčení služebních psů a psovodů:

Samotnou způsobilost strážníka pro výkon služby upravuje závazný pokyn policejního prezidenta č. 43/2003, o systému osvědčování strážníků psovodů a služebních psů. Dle tohoto závazného pokynu je stanoveno použití služebního psa městských a obecních policií pouze v hlídkové kategorii, bez použití pro pachové a speciální práce. Strážník skládá zkoušku psovoda jednorázově v této odborné náplni: technika zákroku služebního psa v praxi, výcvik služebního psa, dále pak obecně nervová soustava, anatomie a zdravotní péče. Služební pes MP je atestován každé dva roky. (URL₁₃).

Městská policie Ostrava

O profesionální jednotce záchranářských psů v rámci Městské policie Ostrava se začalo hovořit již v roce 2005, kdy byl tento návrh zapracován do koncepce rozvoje Městské policie Ostrava. Samotný vznik skupiny a zahájení její činnosti je pak datován k podzimu 2006. (URL₁₄).

Činnost kynologů-záchranářů a jejich čtyřnohých svěřenců je zaměřena zejména na vyhledávání osob v sutinách, rozvalinách, pod troskami zřícených budov, ale také na hledání osob ztracených v nepřehledném terénu, v lese apod. Speciálním výcvikem tedy prochází nejen pes, ale také jeho psovod. Tato dvojice pak musí úspěšně absolvovat specializované atesty včetně zkoušek a školení z oblasti zdravotní péče, práce ve výšce, nad volnou hloubkou a to i s využitím vrtulníku. (URL₁₄).

Skupina kynologie IZS Městské policie Ostrava je při své činnosti provázána se složkami v rámci celého integrovaného záchranného systému. Významně tak přispívá k zajištění bezpečnosti obyvatel nejen města Ostravy, ale na vyžádání také spolupracuje se složkami IZS na celém území České republiky. (URL₁₄).

Armáda ČR (AČR)

Služební psi jsou u AČR využíváni především ke strážní a hlídkové službě. Dále je využívá speciálním pracím - k vyhledávání drog, výbušnin, zbraní, k pátrání a k záchranářským pracím, k vyhledávání osob zasypaných v troskách v rámci civilní ochrany. IZS poskytují pomoc na vyžádání. Armáda ČR má celkem 1350 služebních psů, kteří jsou zařazeni celkem u 82 útvarů. (URL₁₅).

Pes je v armádách po útočném noži druhou nejstarší používanou zbraní. Pes má vlastnosti, které nejsou zatím žádnou technikou nahraditelné. I nejnákladnější elektronické zabezpečovací systémy nejsou dokonalé. Systémy pouze upozorní na narušení objektu nebo na vniknutí nepovolané osoby do střeženého prostoru. Žádná technika však není schopna narušitele dohledat a zadržet. Pes je díky svým smyslům a to především čichu, schopen označit osobu i v úkrytu, kterou voják není schopen vidět. Smyslové orgány psů výrazně převyšují i senzorické vnímání vojáků ve strážní službě. (URL₁₅).

V rámci armády jsou psi využíváni při střežení objektů, a to zejména v kombinaci s elektronickými zabezpečovacími systémy, při ostraze muničních skladů, základen, k ochraně techniky vysokých hodnot, na leteckých základnách. Především u munice si nelze zajištění bez pomoci psů dostatečně představit i přesto, že tyto sklady jsou velmi dobře elektronicky zabezpečeny. Jedině psovodi a psi dokáží svými zákroky umocnit účinnost nejmodernější techniky. Bez psů jsou investice do moderních systémů střežení neefektivně vynaložené náklady. U psů v rámci brigády rychlého nasazení je prováděn i výsadkářský výcvik psovoda se psem. S nasazením psovodů a psů se počítá i při průzkumu členitých a nepřehledných terénů, za účelem odhalení diversních či průzkumných osob, při prohledávání prostorů s ukrytými ozbrojenci, a to v rámci použití psů při zahraničních misích. Použití klasické termovize k vyhledávání osob z vrtulníku je ve válečných podmínkách nereálné. (URL₁₅).

Použití služebního psa upravuje zákona o ozbrojených sborech, část sedmá, s názvem Použití vojenské zbraně vojákem. § 42 odst. 1 „Voják je oprávněn při výkonu pořádkové, strážní, eskortní a dozorčí služby použít vojenskou zbraň“. Dále jsou pod písmeny a) až d) uvedeny podmínky, za kterých může být zbraň použita. V odst. 4 je uvedeno „Voják je povinen, dovoluje-li to ohrožení, před použitím vojenské zbraně užít domluvy, napomenutí nebo použít hmatů a chvatů sebeobrany, služebního psa nebo úderu vojenskou zbraní“. V odst. 7 se dále hovoří o „Použití vojenské zbraně, služebního psa, hmatů a chvatů sebeobrany a údery vojenskou zbraní je voják povinen neprodleně po jejich použití hlásit nadřízenému a sepsat o tom záznam“. Ze zákona vyplývá, že služební pes se nepovažuje za zbraň. Dá se říci, že služební pes a další prostředky jako hmaty a chvaty sebeobrany a úder střelnou zbraní jsou považovány za podobné prostředky, jako jsou donucovací prostředky Policie ČR dle § 38 zákona o Policii č. 283/1991 Sb. (URL₁₅).

Psi specialisté k vyhledávání drog, jsou využíváni především ke kontrole ubytovacích zařízení vojáků základní služby. Po konzumaci drog dochází k otupění smyslů, nesoustředěnosti, k narušení koordinace a někdy i k halucinacím. Takový voják se stává nebezpečným pro své okolí, obzvláště pak je-li mu svěřena zbraň, kterou může být za určité situace i pes. Psi jsou využíváni i k ochraně vojsk před terorismem. Především k vyhledávání výbušnin a nástražných výbušných systémů a rovněž k vyhledávání zbraní a munice. (URL₁₅).

Horská služba (HS)

Činnost kynologů HS se zaměřuje na práci v lavinových polích, ale stále častěji se psů využívá i při pátrání po nezvěstných a zbloudilých turistech. Proto se v současné době na psy HS klade důraz při plošném vyhledávání osob v horském terénu. Kynologická brigáda má v současnosti 14 psovodů se psy. Jako vzor pro výcvik lavinových psů se používá metodika z alpských zemí, která se postupně přizpůsobila na podmínky v našich horách. Psovodi se psy se účastní pravidelných cvičení v horských oblastech v Čechách, na Slovensku i v Alpách. Aby mohli zasahovat, musejí splnit náročné zkoušky se zaměřením na vyhledávání v lavinách a plošné vyhledávání v horském terénu. Ani psovodi za svými čtyřnohými pomocníky nezaostávají. Musí znát dobře lavinovou problematiku, součástí zkoušky je práce s lavinovým vyhledávačem. Samozřejmostí je i dobrá orientace v terénu a znalost práce s GPS navigací. (URL₁₆).

Poslání a úkoly Horské služby České republiky:

- organizuje a provádí záchranné a pátrací akce v horském terénu
 - poskytuje první pomoc a zajišťuje transport zraněných
 - vytváří podmínky pro bezpečnost návštěvníků hor
 - zajišťuje provoz záchranných a ohlašovacích stanic HS
 - provádí instalaci a údržbu výstražných a informačních zařízení
 - spolupracuje při vydávání a rozšiřování preventivně-bezpečnostních materiálů
 - informuje veřejnost o povětrnostních a sněhových podmínkách na horách a opatřeních HS k zajištění bezpečnosti na horách
 - spolupracuje s orgány veřejné správy, ochrany přírody a životního prostředí a jinými orgány a organizacemi
 - sleduje úrazovost a provádí rozbor příčin úrazů na horách, navrhuje a doporučuje opatření k jejímu snížení
 - provádí hlídkovou činnost na hřebenech, sjezdových tratích, pohotovostní službu na stanicích a domech HS
 - provádí lavinová pozorování
 - připravuje a školí své členy a čekatele
 - spolupracuje s ostatními záchrannými organizacemi doma i v zahraničí
- (URL₁₇)

HS ČR vykonává svoji činnost v sedmi oblastech - Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy. Každá z oblastí má přesně vymezenou spádovou hranici oblasti. Administrativní činnost je zajišťována z úřadu Horské služby v Praze. (URL₁₈).

USAR

Vyhledávací a záchranná jednotka do obydlených oblastí je jedním z odřadů MV-generálního ředitelství HZS ČR. Jednotka je určena pro vyhledávací a záchranné práce v obydlených oblastech po zemětřeseních při mezinárodních operaci. Při zřícení a jiným způsobem narušených budov může být využita i na území ČR. (URL₁₉).

Zpravidla se skládá z 6 kynologů, lékaře, týlového technika, dvou družstev hasičů-záchranářů 1+6, velitele jednotky a styčného důstojníka. Složení umožňuje nepřetržitou práci dvou skupin hasičů-záchranářů nejméně 72 hodin v 8 hodinových směnách. Její přeprava je zabezpečována letecky, alternativně pozemní cestou do vzdálenosti 1000 km. (URL₁₉).

5.2 Sbory dobrovolných kynologických organizací

Obsah zkoušek se u jednotlivých dobrovolných organizací se mohou v některých oblastech lišit. Až po jejich splnění jsou navrženi na atesty vydávanými GŘ HZS ČR. Po získání tohoto atestu a dle jeho specializace mohou být nasazeni při mimořádných událostí v rámci IZS .

Sbor dobrovolných hasičů Hejtnice (SDH)

Příprava a výcvik záchranných týmů SDH Hejtnice jsou přizpůsobeny požadavkům na psy a psovody v praxi. Jsou schopni prohledat nejrůznější terény, například sutiny, objekty včetně temných sklepů, továrny, podzemní chodby, jeskyně atd. Psi jsou cvičeni také pro vyhledávání utonulých a k záchraně tonoucích. Psovodi musí mimo jiné ovládat práci s vysílačkou, první pomoc, orientaci v terénu podle mapy, slanění se psem do nepřístupných míst. V případě potřeby jsou připraveni pomoci kdykoliv, ve dne i v noci, nezávisle na povětrnostních podmínkách. Svě členy mají nejen na Liberecku, ale například také na Litoměřicku, Ústecku nebo v Praze. Jsou však schopni nasazení i v

ostatních regionech ČR. V současné době se buduje v Hejnicích výcvikové středisko pro záchranné psy. (URL₂₀).

Záchranná brigáda kynologů Jihomoravského kraje ČR (ZBK JMK ČR)

Ve skupině ZBK JMK ČR se primárně věnují přípravě a výcviku záchranných psů pro praktické použití, a to ve specializacích vyhledávání osob v přírodním terénu a vyhledávání osob v sutinách. S ohledem na toto zaměření se jejich psovodi pravidelně zúčastňují atestačních zkoušek, instruktážně metodických zaměstnání a dalších akcí zajišťovaných HZS ČR. V letech 2005, 2006 a 2009 se jim podařilo zorganizovat Mistrovství České republiky psovodů Integrovaného záchranného systému a tím se dalo vzniknout a udržet tradici pořádání vrcholové soutěže psovodů a psů, kteří jsou vedeni v Integrovaném záchranném systému ČR. Do dnešního dne splnili jejich psovodi 142 záchranných zkoušek a 7 atestu IZS ČR. (URL₂₁).

Kynologická záchranná jednotka České republiky, o.s. (KZJ)

Je občanské sdružení zabývající se výcvikem a praktickým využitím záchranných psů. Od roku 2005 jsou zaregistrováni na Ministerstvu vnitra ČR jako KZJ a působí jako samostatný právní subjekt s přímým členstvím v IRO, jejímž prostřednictvím jsou členem FCI. Podepsáním smlouvy s HZS Jihomoravského kraje se KZJ stala složkou Integrovaného záchranného systému ČR. Dalšími smluvními partnery v regionu jsou Police ČR a Český červený kříž. V současné době disponují jedním atestovaným psovodem. (URL₂₂).

Svaz záchranných brigád kynologů České republiky (SZBK ČR)

Je občanským sdružením registrovaným u ministerstva vnitra jako nejpočetnější organizace v České republice, zabývající se výcvikem záchranných psů. Tvoří jí samostatné právní subjekty regionálních brigád, jejichž počet a uspořádání je totožné se státoprávním uspořádáním krajů. Disponuje pohotovostní jednotkou, která je sestavena ze tří momentálně nejlépe připravených družstev psovodů a psů se složenými zkouškami nejvyšších stupňů. Členové Pohotovostní jednotky svazu musí být vždy připraveni nejen k vyhledávání pohřešovaných osob v sutinách, ale i v terénu, ve vodě či po stopě. Hlavním cílem SZBK ČR je vytvořit ve všech regionálních brigádách odpovídající podmínky pro výcvik záchranných psů, aby počty psů v pohotovostních jednotkách odpovídaly potřebám jednotlivých krajů ČR. (URL₂₃).

6. Nasazení Kynologů do operací v rámci IZS

6.1 Indikace pro nasazení kynologické skupiny

Z hlediska indikace nutnosti nasazení kynologické skupiny se zejména jedná o zásahy, při nichž je podezření, že se ve zříčeném objektu vyskytuje jedna nebo více osob, jejichž pozici nelze běžnými způsoby a prostředky jednotek požární ochrany přesně určit, či případy, kdy standardními silami a prostředky zúčastněných složek IZS nelze pohřešované osoby nalézt.

Hlavním úkolem kynologické skupiny je nalezení živých osob v případech, jako jsou:

- osoby zasypané sutí, troskami budov či jiným materiálem
- vyhledávání osob, které jsou uvězněny při rozsáhlých dopravních a leteckých nehodách a při průmyslových haváriích
- prohledání nepřístupných míst, kde by se daná osob mohla nacházet
- prověření prostorů, zda-li se v nich nenacházejí náhodné osoby
(Hradil, 2005)

6.2 Vyrozumění a následné postupy kynologické skupiny

Svolání členů kynologické skupiny provádí Operační a informační středisko MV-GŘ HZS ČR (OPIS) nebo územně příslušné operační a informační středisko hasičského záchranného sboru kraje (OPIS HZS kraje) na základě aktualizovaného seznamu držitelů kynologických atestů, který sčítá přibližně 31 členů. V případě mezinárodní záchranné operace toto svolání provádí OPIS MV-GŘ HZS ČR podle seznamu držitelů kynologických atestů předurčených pro mezinárodní záchranné operace. Kynolog při kontaktu z OPIS sdělí zda je schopen nasazení, kontaktní místo pro vyzvednutí kynologa se psem přepravním prostředkem HZS ČR nebo jiné složky IZS, potřebný čas na přípravu k odjezdu ze stanoveného kontaktního místa a další potřebné informace. Člen kynologické skupiny se zpravidla kontaktuje dvěma způsoby:

Vyrozumění

- Jako první je vyrozumění nejdostupnější atestovaný kynolog prostřednictvím OPIS o vzniku mimořádné události a možnosti vyžadování jeho nasazení.

Vyžádání

- V druhé části je samostatné vyžádání k zásahu složky IZS.

Pokud je k zásahu povolán dobrovolný kynolog a musí být kvůli tomu uvolněn z práce, poskytne zaměstnavatel zaměstnanci pracovní volno v nutném rozsahu a vztahuje se na něj povinnost nahradit mu mzdu ve výši průměrného výdělku, která mu je následně uhrazena, jelikož je považována za škodu vzniklou zaměstnavateli, za kterou ze zákona odpovídá stát. Na místo zásahu je kynolog přepravován většinou vozidly nebo jinými prostředky HZS případně složek IZS. Po příjezdu se kynolog nahlásí u velitele zásahu a prokazuje se příslušnou atestací. Na místě zásahu se stanoví velitel kynologické skupiny, který následně komunikuje s velitelem zásahu, z důvodu lepší komunikace. Je seznámen se situací, jsou mu poskytnuty doplňující informace a na jejich základu si vyžádá specifické požadavky pro zásah kynologické skupiny. Dobrovolný kynolog má ze zákona právo na poskytnutí odborného dohledu, zapůjčení ochranných pracovních prostředků, očkování, po 2 hodinách ochranné nápoje, po 4,5 hodinách stravování a po 12 hodinách místo pro odpočinek nebo ubytování. Po ukončení zásahu musí kynolog zpracovat písemný záznam o nasazení psa. (Hradil, 2005).

Závěr

Kynologie je dnes nedílnou součástí Integrovaného záchranného systému a bez dobře vycvičeného psovoda s jeho čtyřnohým přítelem vyhledávání pohřešovaných osob není možné. Proto, aby efektivita psovoda se psem byla co nejúčinnější, je zapotřebí kvalitního výcviku u některých z řady organizací, které jsou v této práci zmíněny. Nezřídka se stává, že na místo vyškolených kynologů jsou při mimořádných událostech nasazováni neorganizovaně a bez jakékoli garance o jejich schopnosti psovodi, kteří se nezávisle dostaví na místo a nabízejí svou pomoc. Nasazení neatestovaného psovoda se značně snižuje úspěšnost vyhledávání.

Český systém začleněných nevládních organizací mezi složky vládní je ve světě zcela ojedinělý a na vysoké úrovni, čemuž předcházela tvrdá práce lidí, věnujících se tomuto užitečnému odvětví.

Aby takto vysoká a stoupající úroveň zůstala zachována, je potřeba dalších inovací. Zlepšení komunikace mezi jednotlivými složkami, by snížilo zkreslené představy o tom, kdy a kdo má být povolán. Je potřeba si především uvědomit, že nových kynologů záchranářů není nikdy dost.

Literatura

1. FURTON, K.G. and MYERS, L.J., *The scientific foundation and efficacy of the use of canines as chemical detectors for explosives*. Talanta, 2001. 54 s.
2. HARTL, K., *Člověk a pes*. Praha: Naše vojsko, 1986. 96 s.
3. HRADIL, T., et al. *Metodika sutinového vyhledávání s využitím záchranných psů*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra-generální ředitelství HZS ČR, 2005. ISBN 80-86640-38-8
4. VESELOVSKÝ, Z., *Člověk a zvíře*. Praha: Academia, 2000. 246 s. ISBN 80-200-0756-3
5. ŠVESTKOVÁ, V., *Teoretické a praktické vzdělávání kynologa záchranáře, a jeho postup pro zařazení do IZS*. Brno, 2008. 77 s. Absolventská práce na Vyšší odborné škole zdravotnické. Vedoucí práce pan Martin Červenka.
6. CLUTTON-BLOCK, J., *The mammalian remains from the Jericho Tell*. *Proceedings of the Prehistoric Society*, 1979. 45 s.
7. LAWRENCE, B., *Early domestic dogs*. *Zeitschrift für Säugetierkunde*, 1966. 44 s.
8. NOBIS, G., *Der älteste haushund lebte vor 14 000 Jahren*. Umshau, 1979. 19 s.
9. TINDALL, R. and LOTHRIDGE, K., *An Evaluation of 42 Accelerant Detection Canine Teams*. *Journal of Forensic Sciences*, 1995. 40 s.
10. Sbíрка interních aktů generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky a náměstka ministra vnitra. Částka 37, 2003. 21 s.
11. Sbíрка interních aktů generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky a náměstka ministra vnitra. Částka 1, 2006. 26 s.

12. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Další zdroje:

URL₁: <<http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-1.php#1.2>> [24.1. 2011]

URL₂: <<http://www.ts.vavrinec.cz/historie.php>> [9.2. 2011]

URL₃: <<http://forum.valka.cz/viewtopic.php/t/91969>> [18.6. 2011]

URL₄: <<http://www.zachranari.cz/cs/40/zacatky-zachranarske-kynologie-v-cechach/>> [15.2. 2011]

URL₅: <<http://www.cervenkykriz.eu/cz/szvk.aspx>> [1.2. 2011]

URL₆: <<http://www.usar.cz/webmagazine/kategorie.asp?idk=90>> [25.3. 2011]

URL₇: <<http://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-poslani-hasickeho-zachranneho-sboru-cr-224110.aspx>> [4.2. 2011]

URL₈: <<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>> [20.5. 2011]

URL₉: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/112/2008/leden/strany_13.html> [6.6. 2011]

URL₁₀: <<http://www.hzscr.cz/clanek/kynologie-v-integrovanem-zachrannem-systemu-65558.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>> [13.6. 2011]

URL₁₁: <<http://www.policie.cz/clanek/sluzebni-kynologie.aspx>> [7.4. 2011]

URL₁₂: <<http://www.policie.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx>> [9.2. 2011]

URL₁₃: <<http://www.mppraha.cz/o-mestske-policii/struktura/useky/psovodi.htm>> [16. 7. 2011]

URL₁₄:<<http://www.mpostrava.cz/WebForms/Stranky/Detail.aspx?Id=134&IdParent=26>> [5.7. 2011]

URL₁₅: <<http://www.cz-pes.cz/literatura-sl-kynologie-2.php>> [18.7. 2011]

URL₁₆: <<http://www.hscr.cz/attachments/HS-1-2008.pdf>> [1.7. 2011]

URL₁₇: <http://www.hscr.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=536&Itemid=9> [9.7. 2011]

URL₁₈: <http://www.hscr.cz/attachments/Vyrocnizprava_2010.pdf> [14. 6. 2011]

URL₁₉: <<http://www.usar.cz/webmagazine/subcategories.asp?idk=19>> [16.7. 2011]

URL₂₀: <http://www.sdhhejnice.wz.cz/o_nas.htm> [24.7. 2011]

URL₂₁: <http://www.zbkjmkcr.cz/?page_id=2> [28.7. 2011]

URL₂₂: <<http://www.kzjcr.cz/>> [9.7. 2011]

URL₂₃: <<http://www.zachranari.cz/>> [23.7. 2011]